

ĮMONIŲ BANKROTO VALDYMO DEPARTAMENTAS PRIE ŪKIO MINISTERIJOS

KELIONIŲ ORGANIZAVIMU UŽSIIMANČIŲ ĮMONIŲ BANKROTO PROCESŲ ANALIZĖ

2015-09-23 Nr. A4-1088

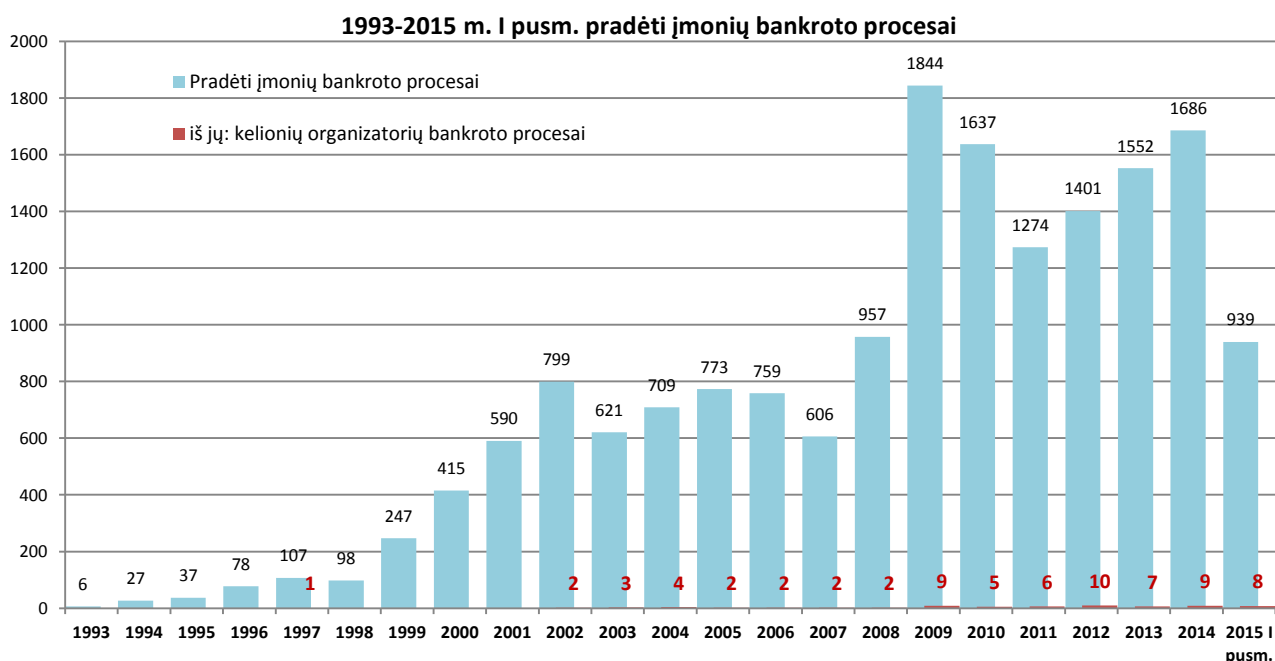
Vilnius

1. Kelionių organizatorių bankroto lygis

Nuo 1993-01-01 iki 2015-06-30 pradėti 17 162 bankroto procesai, iš kurių 72 bankroto procesai (0,42 proc.) pradėti įmonėms, užsiimančioms kelionių agentūrų ir ekskursijų organizatorių veikla (toliau – **kelionių organizatoriai**). Iš 72 kelionių organizatorių pradėtų bankroto procesų 1 bankroto byla nutraukta, 44 kelionių organizatoriai išregistruoti, o 27 kelionių organizatorių bankroto procesai tebevykdomi. Vieno kelionių organizatoriaus bankrotas 2014 m. pripažintas tyčiniu.

Pirmajame paveiksle matyti, kad kelionių organizatorių bankroto procesai sudaro nežymią visų įmonių bankroto procesų dalį: nuo 2002 m. iki 2008 m. krizės kasmet bankrutuodavo vidutiniškai po 2 kelionių organizatorius, per 2009 m. bankrutuojančių kelionių organizatorių skaičius išaugo iki 9, 2010-2011 m. šis skaičius sumažėjo, tačiau 2012 m. kelionių organizatorių bankroto skaičius vėl pakilo iki 10. Per 2013 m. bankroto procesai pradėti 7 kelionių organizatorių, per 2014 m. – 9, o per 2015 m. I pusb. – 8 kelionių organizatorių (žr. 1 paveikslą).

1 paveikslas

Vertinant ne absoliutų kelionių organizatorių bankrotų skaičių, o kelionių organizatorių bankroto skaičiaus procentinį santykį su šalyje veikiančių kelionių organizatorių skaičiumi (toliau – **kelionių organizatorių bankroto lygis**), matyti, kad per 2009 m. bankrutuojančių kelionių organizatorių dalis visame kelionių organizatorių skaičiuje išaugo daugiau nei 4 kartus ir siekė 3 proc., kai tuo tarpu iki 2008 m. krizės kasmet bankrutuodavo apie 1 proc. visų šalyje veikiančių

kelionių organizatorių. 2010-2011 m. buvo matoma kelionių organizatorių bankroto lygio kritimo tendencija, tačiau 2012 m. kelionių organizatorių bankroto lygis vėl pakilo ir siekė 3,11 proc., 2013 m. – 2,05 proc., 2014 m. – 2,46 proc., o per 2015 m. I pusr. bankrutuojančių kelionių organizatorių dalis jau pasiekė vidutinį metinį kelionių organizatorių bankroto lygį ir sudarė 2,27 proc. (žr. 2 paveikslą). **Nepaisant su kelionių organizatorių bankrotu susijusių pranešimų, diskusijų ir kitos informacijos viešojoje erdvėje gausos, kelionių organizatorių bankroto procesai sudaro nežymią visų įmonių bankroto procesų dalį (0,42 proc.).**

2 paveikslas

Lyginant kelionių organizatorių bankroto lygį su bendru įmonių bankroto lygiu šalyje (apie 1,8 proc.) matyti, kad kelionių organizatorių bankroto lygis viršija vidutinį įmonių bankroto lygį šalyje. Manytina, kad aukštesnį kelionių organizatorių bankroto lygį lemia pastovaus pajamų srauto neturėjimas dėl turizmo rinkos nepastovumo ir paslaugų sezoniškumo.

Analizuojant bankrutavusių kelionių organizatorių pasiskirstymą pagal apskritis matyti, kad per 2009-2015 I pusr. kelionių organizatoriai daugiausia bankrutavo Vilniaus (apie 79,6 proc.) bei Kauno (9,3 proc.) apskrityse. Kelionių organizatorių iš Vilniaus apskrities dominavimą tarp bankrutuojančių kelionių organizatorių lemia tai, kad šioje apskrityje kelionių organizatorių koncentracija ir konkurencija yra didžiausia: Lietuvos statistikos departamento duomenimis Vilniaus apskrityje veikia apie 55-60 proc. visų kelionių organizatorių.

2. Kelionių organizatorių bankroto procesų iniciatoriai ir bankroto priežastys

Analizuojant bankrutuojančių kelionių organizatorių pasiskirstymą pagal bankroto proceso iniciatorius matyti, kad didžiąją dalį pradėtų bankroto procesų (33 proc.) inicijavo įmonių vadovai ir savininkai (žr. 3 paveikslą).

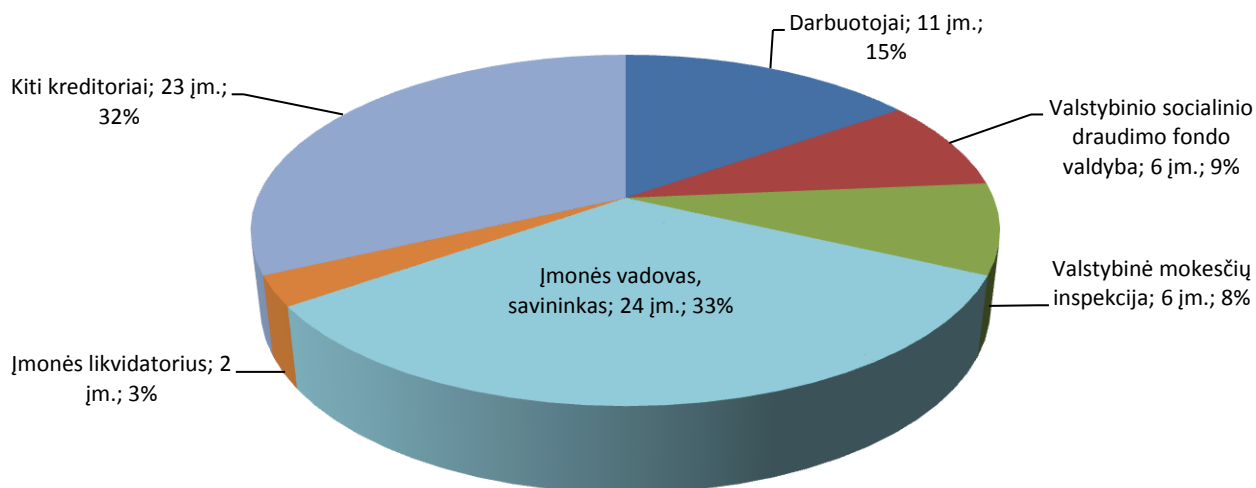
Lyginant pagrindinius kelionių organizatorių bankroto procesų iniciatorius su kita veikla užsiimančių įmonių bankroto procesų iniciatoriais matyti, kad tendencijos panašios – įmonės vadovai ir savininkai inicijuoja 31 proc. kita veikla užsiimančių įmonių bankroto procesų.

Tai lemia Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo 8 str. 1 d. numatyta pareiga įmonės vadovui ir savininkui kreiptis dėl bankroto bylos iškėlimo jeigu įmonė negali ir (arba) negalės atsiskaityti su kreditoriumi (kreditoriais) ir šis (šie) nesikreipė į teismą dėl bankroto bylos iškėlimo

arba įmonė viešai paskelbė arba kitaip pranešė kreditoriui (kreditoriams), kad negali arba neketina vykdyti įsipareigojimų.

3 paveikslas

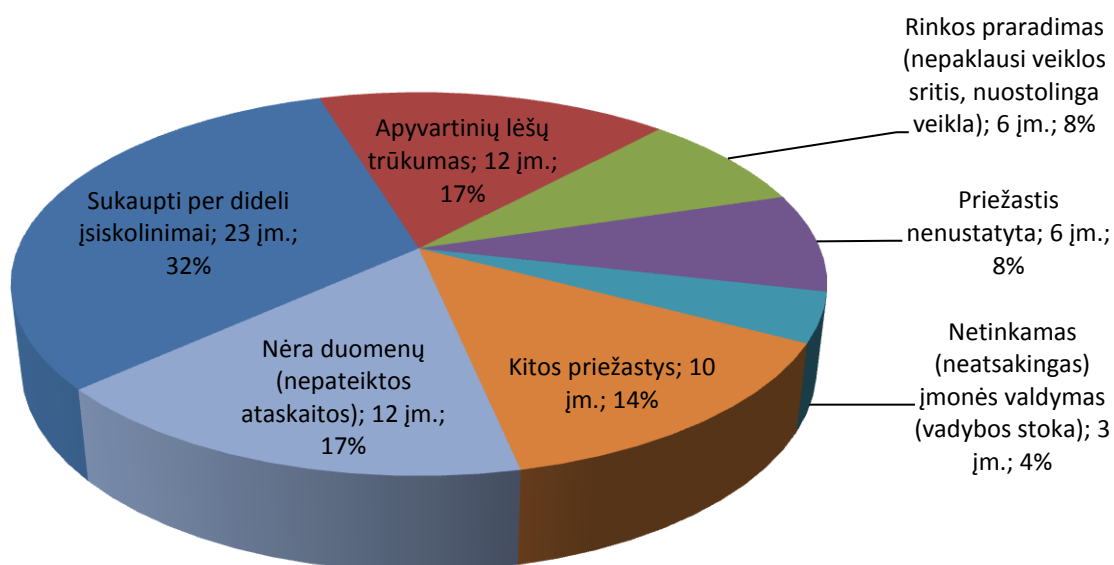
Kelionių organizatorių bankroto procesų iniciatoriai

Išanalizavus kelionių organizatorių, kuriems 1993-2015 m. I pusm. pradėti bankroto procesai, bankroto ataskaitose nurodytas bankroto (nemokumo) priežastis, matyti, kad dažniausiai kelionių organizatorių bankrotas siejamas su sukauptais per dideliais įsiskolinimais (32 proc.). Taip pat tarp pagrindinių priežasčių – apyvartinių lėšų trūkumas (17 proc.) bei rinkos praradimas (8 proc.). (žr. 4 paveikslą).

4 paveikslas

Kelionių organizatorių bankroto priežastys

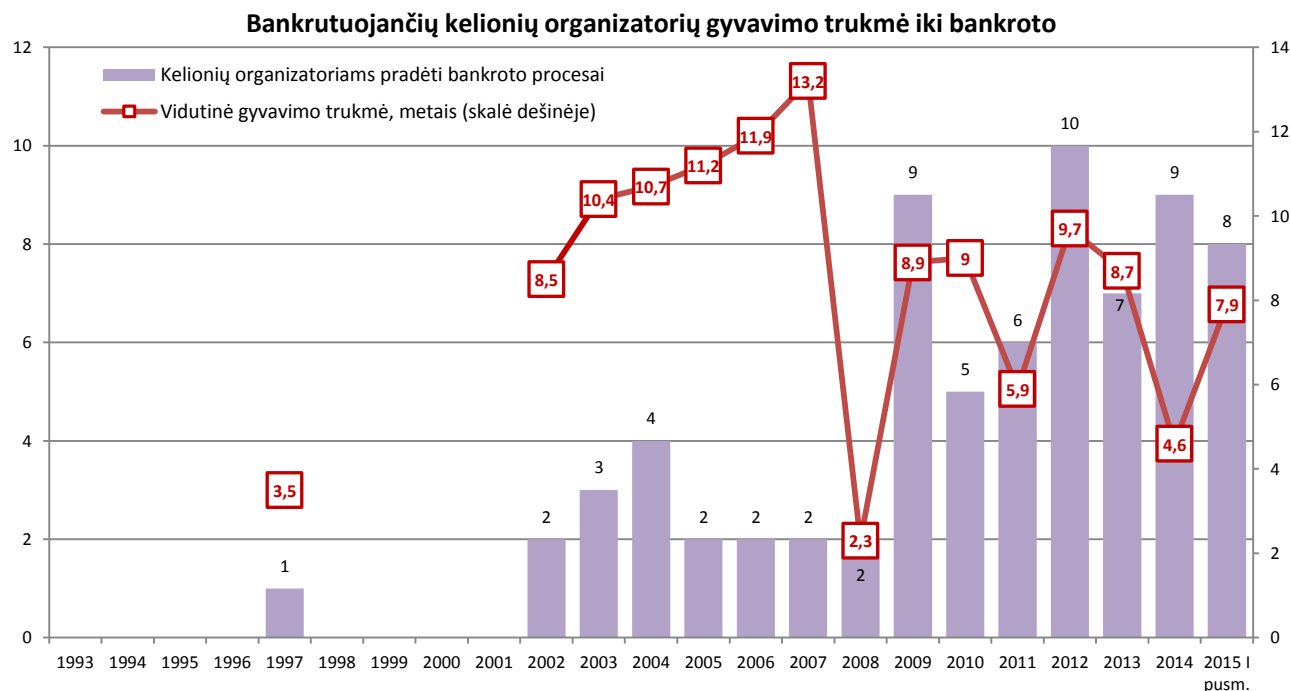
14 proc. kelionių organizatorių bankroto procesas pradėtas dėl kitų priežasčių: didelių debitorinių įsiskolinimų (nemokių pirkėjų), neišsaugotų įmonės dokumentų, akcininkų konfliktų, apgavysčių, sukčiavimų (teisminių ginčų), išorinių aplinkos veiksnių įtakos, partnerių praradimo, veiklos neefektyvumo (didelių valdymo išlaidų), veiklos nutraukimo (likvidavimo).

Lyginant kelionių organizatorių bankroto priežastis su kita veikla užsiimančių įmonių bankroto priežastimis matyti, kad tendencijos panašios – įmonės bankrutuoja dėl apyvartinių lėšų trūkumo ir sukauptų per didelių įsiskolinimų.

3. Bankrutuojančių kelionių organizatorių gyvavimo trukmė

Vidutinė visų kelionių organizatorių, kuriems per 1993-2015 m. I pusr. pradėti bankroto procesai gyvavimo trukmė iki bankroto – 8,3 m. Atkreiptinas dėmesys, kad vidutinė per 2015 m. I pusr. bankrutavusių kelionių organizatorių gyvavimo trukmė siekia 7,9 m., kai tuo tarpu 2014 m. bankroto procesas pradėtas trumpiau gyvavusiems kelionių organizatoriams (2014 m. vidutinė bankrutuojančių kelionių organizatorių gyvavimo trukmė buvo 4,6 m.) (žr. 5 paveikslą).

5 paveikslas

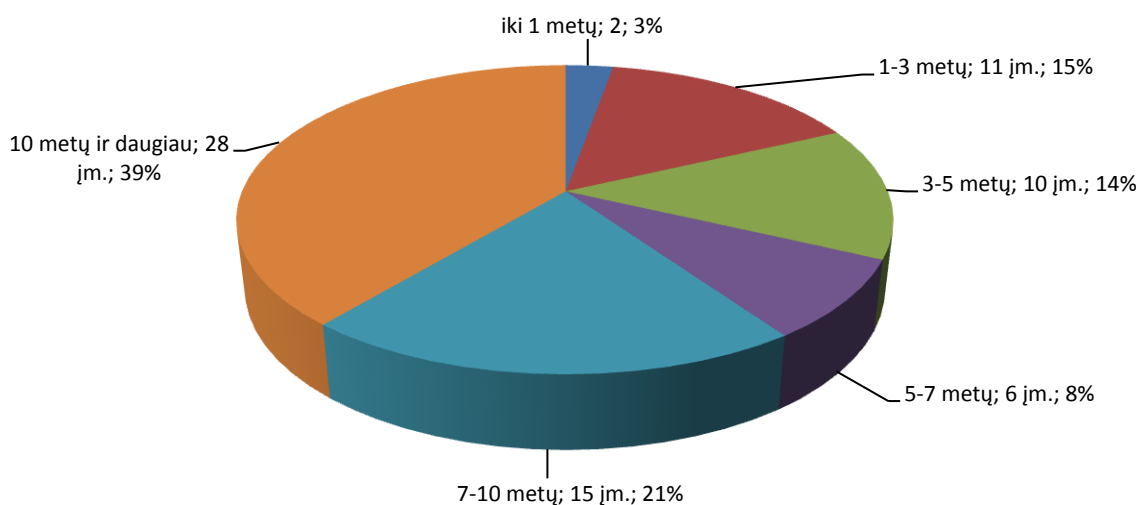

Analizuojant bankrutuojančių kelionių organizatorių pasiskirstymą pagal gyvavimo trukmę iki bankroto taip pat matyti, kad bankroto procesai pradėdami tiek trumpai gyvavusiems, tiek ilgiau iki bankroto gyvavusiems kelionių organizatoriams, tačiau didžiąją dalį (49 proc.) bankrutuojančių įmonių sudaro 7 metus ir ilgiau gyvavę kelionių organizatoriai (žr. 6 paveikslą).

Lyginant bankrutuojančių kelionių organizatorių gyvavimo trukmę su kita veikla užsiimančių įmonių gyvavimo iki bankroto trukme matyti, kad vidutinė įmonių gyvavimo trukmė iki bankroto yra panaši, nes didžiąją bankrutuojančių įmonių dalį sudaro ilgiau gyvavusios įmonės.

Pažymėtina, kad 10 ir ilgiau metų iki bankroto gyvavusių kelionių organizatorių bankroto priežastys dažniausiai siejamos su apyvartinių lėšų trūkumu ir rinkos praradimu, kai tuo tarpu iki 5 metų gyvavusių kelionių organizatorių bankrotą dažniausiai sąlygoja sukaupti per dideli įsipareigojimai.

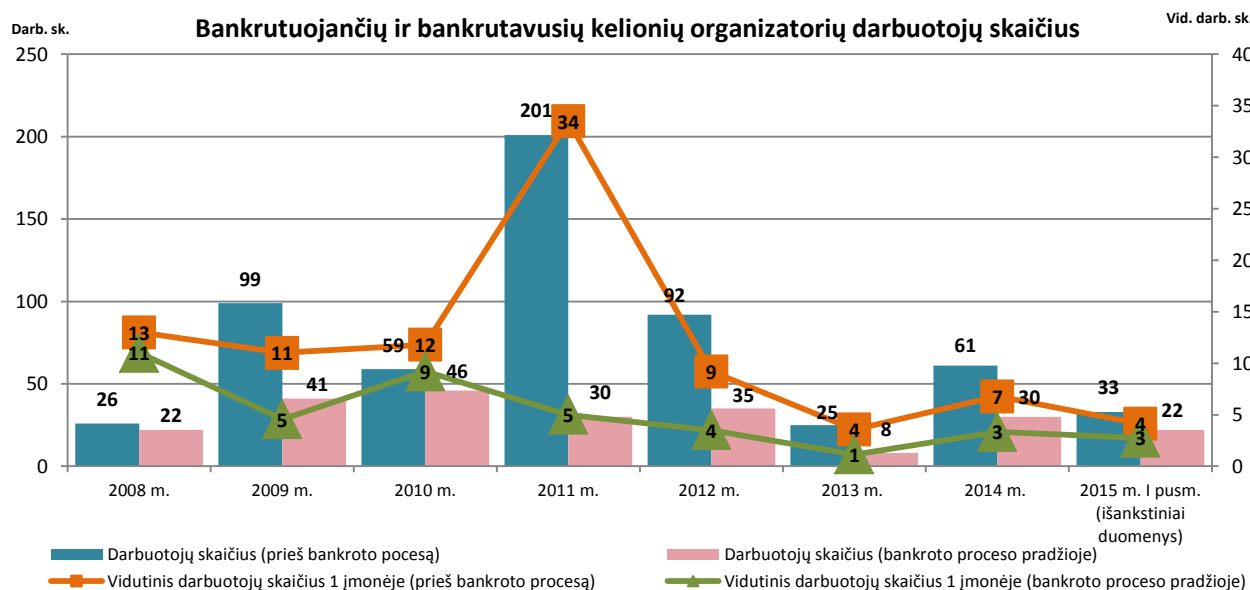
Bankrutuojančių kelionių organizatorių gyvavimo trukmė

4. Bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių dydis: darbuotojų skaičius, turtas ir kreditorių reikalavimai

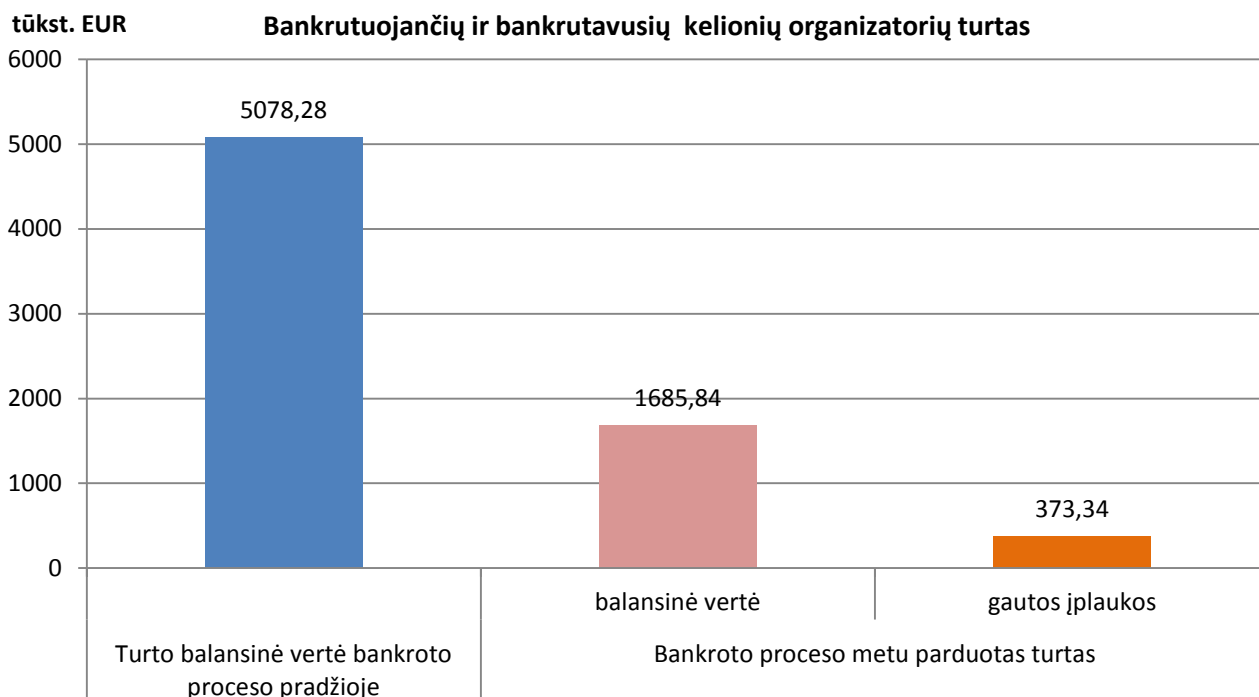
88,9 proc. bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių sudarė įmonės, kuriose bankroto proceso pradžioje visai nebuvo arba dirbo iki 9 darbuotojų. Įmonės, kuriose dirbo nuo 10 iki 50 darbuotojų sudarė likusius 11,1 proc.

Nagrinėjant bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių darbuotojų skaičiaus tendencijas matyti, kad iki bankroto paskelbimo įmonė jau patiria finansinių sunkumų, ir norėdama sumažinti sąnaudas, pradeda mažinti darbuotojų skaičių – vidutiniškai 40 proc. darbuotojų buvo atleisti iki kelionių organizatorių bankroto proceso inicijavimo (žr. 7 paveikslą).

Visų per 1993–2015 m. I pusm. 72 bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių turto balansinė vertė bankroto proceso pradžioje sudarė 5 078,28 tūkst. EUR, t. y. vidutiniškai vienai įmonei teko 70,5 tūkst. EUR balanse nurodyto turto. Bankroto proceso metu vykdant šių kelionių organizatorių turto pardavimą gauta 373,34 tūkst. EUR įplaukų už parduotą 1 685,84 tūkst. EUR balansinės vertės turtą (žr. 8 paveikslą).

8 paveikslas

Tai, kad už parduotą turtą gautos įplaukos sudaro 22 proc. parduoto turto balansinės vertės, parodo, kad balansuose neatsispindi tikroji įmonių finansinė būklė, kadangi nurodoma turto vertė neatitinka tikrosios turto vertės, o privalomas turto vertinimas teisės aktuose nėra numatytas. Kita vertus, įmonės bankroto proceso metu siekiama kuo greičiau realizuoti įmonės turtą ir gauti už jį pinigines lėšas, todėl gali būti, kad dėl šios priežasties turtas (ypač nelikvidus turtas) parduodamas 4-5 kartus pigiau nei balansinė vertė. Tokia tendencija matoma ne tik kelionių organizavimu, bet ir kita veikla užsiimančių įmonių bankroto ataskaitose – už kitų įmonių parduotą turtą gautos įplaukos sudaro 34 proc. parduoto turto balansinės vertės.

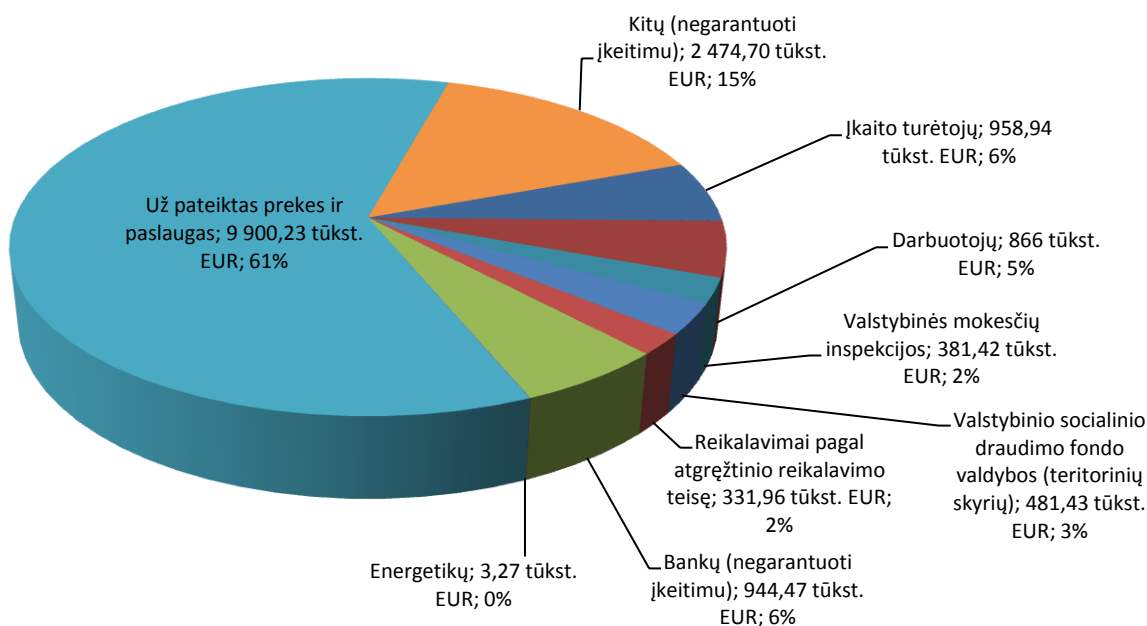
Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymo 10 str. 10 d. nustatyta, kad teismui padarius pakankamai pagrįstą prielaidą, kad įmonė neturi turto ar jo nepakanka teismo ir administravimo išlaidoms apmokėti, bankroto byla gali būti keliami ir nagrinėjama supaprastinto bankroto proceso tvarka. Analizuojamu laikotarpiu supaprastintas bankroto procesas buvo pradėtas taikyti 20 kelionių organizatorių (beveik 30 proc. visų kelionių organizatorių). Tai reiškia, kad kas trečias kelionių organizatorius bankroto proceso pradžioje turėjo nedaug turto arba jo visai neturėjo. Manytina, kad tokia tendencija susidaro dėl to, kad dažniausiai reikšmingą kelionių organizatorių turto dalį sudaro klientų už paslaugas sumokėti pinigai, o toks turtas nėra kaupiamas ir panaudojamas kaip apyvartinės lėšos.

Per 1993–2015 m. I pusm. 72 bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių patvirtinti kreditorių reikalavimai sudarė 16 342,42 tūkst. EUR, t. y. vidutiniškai vienai įmonei teko 226,98 tūkst. EUR įsiskolinimų kreditoriams.

Kelionių organizatorių veiklos specifika lemia, kad didžiąją dalį kreditorių reikalavimų sumos (61 proc. arba 9 900,23 tūkst. EUR) sudarė įsiskolinimai už pateiktas prekes ir paslaugas (žr. 9 paveikslą).

9 paveikslas

Bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių (72) kreditorių reikalavimai

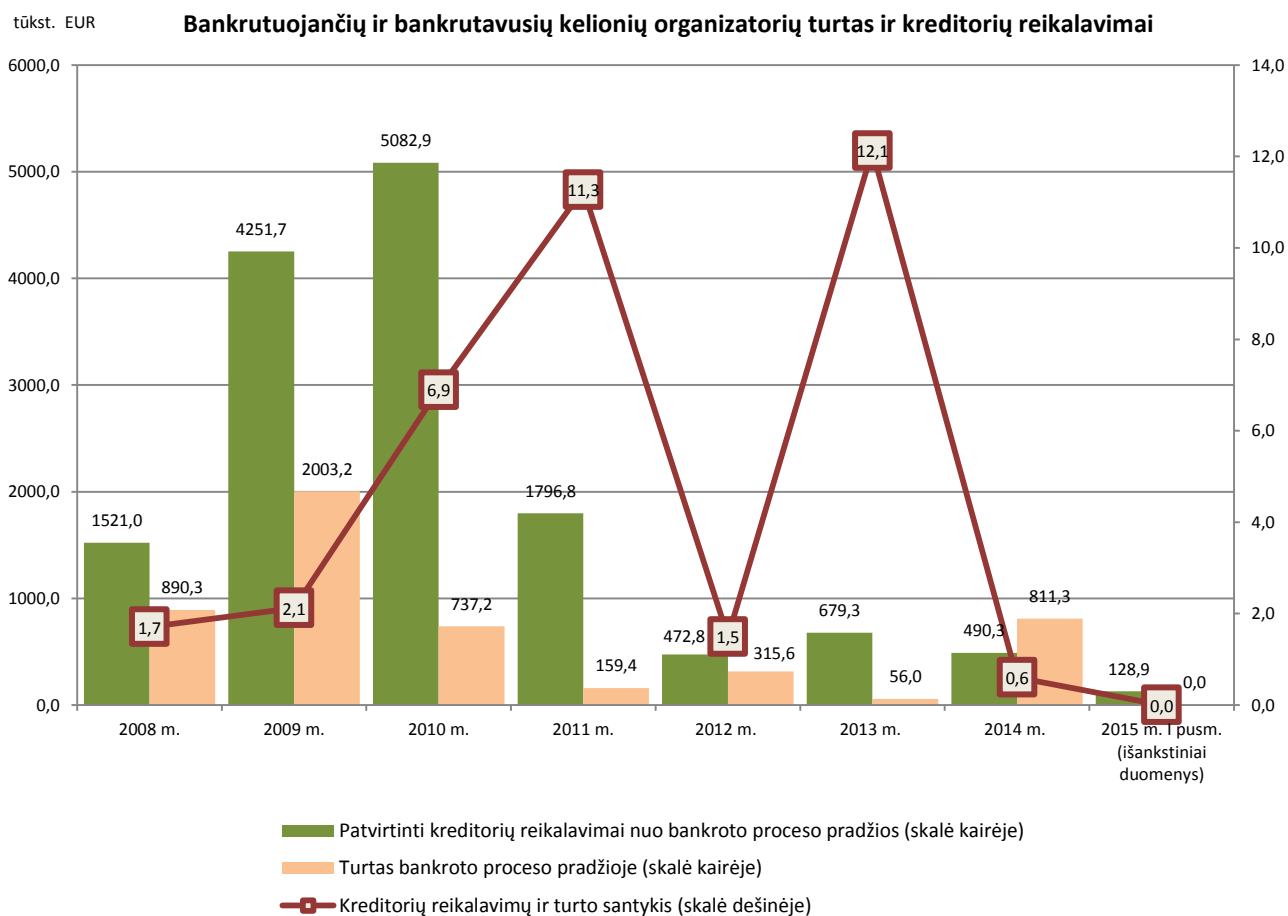
Kaip matyti, **didžiausios bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių įsiskolinimų sumos buvo susidariusios tiems kreditoriams, kurių reikalavimai bankroto procese tenkinami vėliausiai – III eile, todėl tikimybė kreditoriams atgauti šias sumas yra mažiausia.**

Esminis skirtumas lyginant bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių reikalavimus su kitų bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimais – įkaito turėtojų reikalavimų dalis, kuri kita veikla užsiimančiose įmonėse siekia 30-40 proc. visų kreditorių reikalavimų.

72 bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių turto vertė bankroto proceso pradžioje sudarė 31 proc. patvirtintų kreditorių reikalavimų sumos. Tai reiškia, kad kelionių organizatorių skolos kreditoriams apie 3,2 karto viršijo balansuose nurodytą turtą. Vadinasi, bankroto procesas kelionių organizatoriams inicijuojamas pavėluotai, esant dvigubai aukštesniam kreditorių reikalavimų ir turto santykiui nei nurodyta Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatyme, kai tuo tarpu vidutinis kita veikla užsiimančių bankrutuojančių ir bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimų ir turto santykis siekia 1,6.

Dešimtajame paveiksle matyti, kaip keitėsi bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų ir turto santykis per 2008-2015 m. I pusm.

2010 m. išaugusio kreditorių ir turto reikalavimo santykio priežastis – didelius įsiskolinimus sukaupusios UAB „Star Holidays“ bankrotas. Aukštą kreditorių reikalavimų ir turto santykį 2011 m. įtakojo tai, kad tik 1 iš 6 bankrutavusių kelionių organizatorių turėjo turto, o 2013 m. kreditorių reikalavimų ir turto santykį nulėmė dideli UAB „FITRANSAS“ įsiskolinimai. 2014 m. dėl bankrutuojančios UAB Go Planet Travel turto vertės kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų ir turto santykis buvo itin žemas.

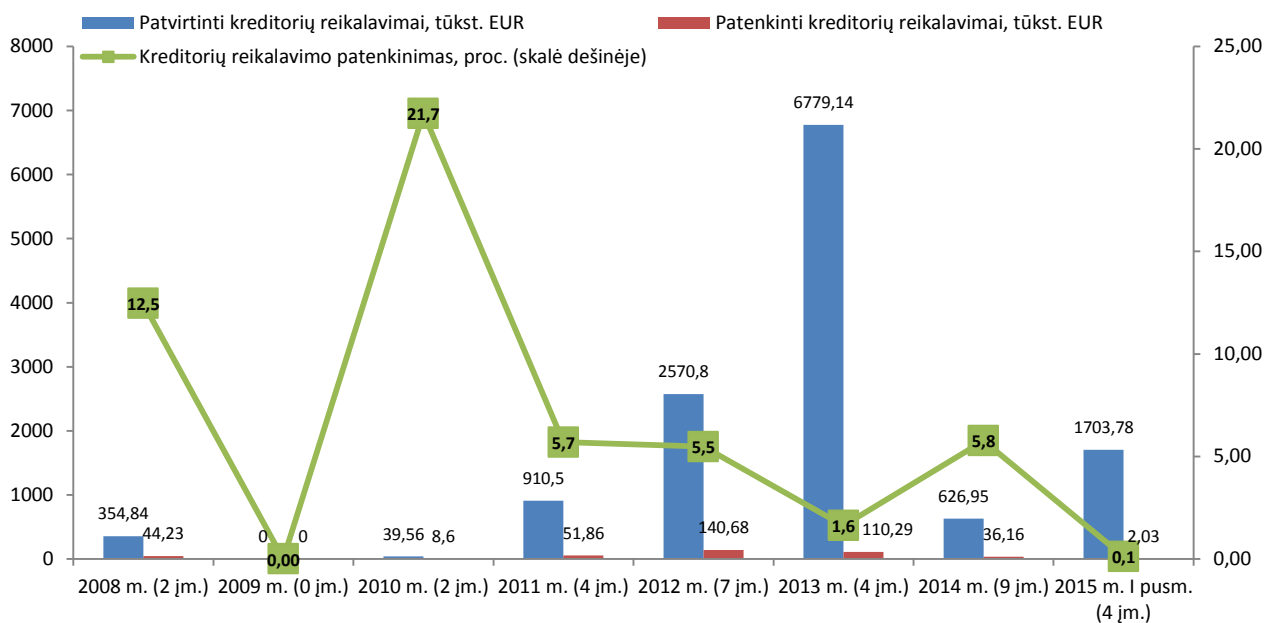
5. Kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimas

1993–2015 m. I pusm. dėl bankroto išregistruotų kelionių organizatorių (44) kreditoriams gražinta 412,32 tūkst. EUR, t. y. buvo patenkinta 3 proc. visų patvirtintų kreditorių reikalavimų, kurie siekė 13 468,58 tūkst. EUR.

Lyginant su visų šalyje bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo lygiu (15,4 proc.) matyti, kad kelionių organizatorių kreditorių reikalavimai patenkinami 4 kartus prasčiau nei kitų bankrutavusių įmonių. Tokią tendenciją lemia skirtumai įmonių kreditorių reikalavimų struktūroje: tarp bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių dominuoja III eilės kreditoriai (83 proc.), kurių reikalavimai bankroto procese tenkinami vėliausiai, kai tuo tarpu kita veikla užsiimančių įmonių kreditorių reikalavimų struktūroje didelę dalį (apie trečdalį visų kreditorių reikalavimų sumos) sudaro įkaito turėtojų reikalavimai, kurie tenkinami pirmiausia iš lėšų, gautų pardavus įkeistą įmonės turtą, arba perduodant įkeistą turtą. Kadangi įkaito turėtojų reikalavimų sumos būna didelės, o tokių reikalavimų tenkinimo lygis gana aukštas, vidutinis šalyje bankrutavusių įmonių įkaito turėtojų reikalavimų tenkinimo lygis (apie 40 proc.) nulemia didesnę šalyje bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo rodiklį (15,4 proc.).

Vienuoliktajame paveiksle matyti, kaip keitėsi dėl bankroto išregistruotų kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimo lygis per 2008-2015 m. I pusm.

Dėl bankroto išregistruotų kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimas

Nagrinėjant dėl bankroto išregistruotų kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimą matyti, kad geriausiai patenkinti darbuotojų reikalavimai – 48,1 proc., tačiau visą patenktų darbuotojų reikalavimų sumą (259,31 tūkst. EUR) sudaro išmokos iš Garantinio fondo lėšų. Įkaito turėtojų reikalavimai buvo patenkinti 11 proc., Valstybinės mokesčių inspekcijos – 8,5 proc., bankų – 2 proc. Visų kitų kreditorių reikalavimų patenkinimo procentas yra žemas ir nesiekia 1 proc.

Bendras visų kreditorių reikalavimų tenkinimo procentas sudarė 3,06 proc. (žr. lentelę).

Lentelė

Dėl bankroto išregistruotų kelionių organizatorių (44) kreditorių reikalavimų tenkinimas

Kreditorių reikalavimai (tūkst. EUR)		Patvirtinti kreditorių reikalavimai	Patenkinti nuo bankroto proceso pradžios	Patenkinimo %
	Įkaito turėtojų	909,1	100,01	11,00
I eilės	Darbuotojų	539,26	259,31	48,09
	Asmenų už perdirbti supirktą žemės ūkio produkciją	0,00	0,00	-
II eilės	Finansų ministerijos (negarantuoti įkeitimu)	0,00	0,00	-
	Valstybinės mokesčių inspekcijos	319,08	27,25	8,54
	Muitinės departamento (teritorinių muitinių)	0,00	0,00	-
	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (teritorinių skyrių)	310,22	1,89	0,61
	Reikalavimai pagal atgręžtinio reikalavimo teisę	253,81	0	0,00
III eilės	Bankų (negarantuoti įkeitimu)	638,71	12,89	2,02
	Energetikų	3,27	0	0,00
	Už pateiktas prekes ir paslaugas	8 741,32	10,66	0,12
	Kitų (negarantuoti įkeitimu)	1 753,81	0,32	0,02
Iš viso:		13 468,58	412,33	3,06

Atkreiptinas dėmesys, kad turistų patirtų išlaidų kompensavimo procedūra iš kelionės organizatoriaus turimo prievolių įvykdymo užtikrinimo draudimo šiuose duomenyse neatsispindi. Į kreditorių reikalavimų sumą turistų nuostoliai įtraukiami išskaičiuojant draudimo bendrovės kompensuotą sumos dalį, kuri remiantis Valstybinio turizmo departamento prie Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos duomenimis vidutiniškai sudaro 23 proc. turistų patirtų nuostolių sumos, t. y. vidutiniškai 77 proc. turistų patirtų nuostolių dėl kelionių organizatoriaus nemokumo nėra kompensuojami iš draudimo.

Apibendrinant kelionių organizatorių bankroto tendencijas matyti, kad **bankrutuoja tiek savo patirtimi, tiek dydžiu bei turimais įsiskolinimais besiskiriančios įmonės ir negalima išskirti tikslių bankrutuojančių kelionių organizatorių apibūdinančių požymių ir rodiklių.** Galima daryti tokias išvadas:

1. Nepaisant su kelionių organizatorių bankrotu susijusių pranešimų, diskusijų ir kitos informacijos viešojoje erdvėje gausos, kelionių organizatorių bankroto procesai sudaro nežymią visų įmonių bankroto procesų dalį (0,42 proc.).
2. Bankrotų lygis – kelionių organizatorių bankroto lygis (2-3 proc. kasmet) viršija bendrą įmonių bankroto lygį šalyje (apie 1,8 proc.). Manytina, kad aukštesnį kelionių organizatorių bankroto lygį lemia pastovaus pajamų srauto neturėjimas dėl turizmo rinkos nepastovumo ir paslaugų sezoniškumo.
3. Bankrotų inicijavimas – tiek kelionių organizatorių, tiek kita veikla užsiimančių įmonių bankrotų procesus dažniausiai inicijuoja bankrutuojančių įmonių vadovai ir savininkai (apie 30 proc.).
4. Bankrotų priežastys – tiek kelionių organizatorių, tiek kita veikla užsiimančių įmonių bankroto priežastys panašios: bankrotas siejamas su sukauptais per dideliais įsiskolinimais, apyvartinių lėšų trūkumu. Manytina, kad kelionių organizatoriai susiduria su ilgalaikiais finansiniais sunkumais vykdant prisiimtus įsipareigojimus, nes negauna stabilų pajamų už teikiamas paslaugas ar neturi pakankamai likvidaus turto.
5. Bankrutuojančių įmonių gyvavimo laikas – tai, kad didžiąją bankrutuojančių kelionių organizatorių dalį sudaro 7 metus ir ilgiau gyvavusios įmonės, parodo, jog ilgametė patirtis šioje rinkoje ne visada padeda išvengti ilgalaikių finansinių sunkumų ir nemokumo.
6. Darbuotojai – norint mažinti sąnaudas ir finansinius sunkumus vidutiniškai 40 proc. kelionių organizatorių darbuotojų būna atleisti iki bankroto proceso inicijavimo.
7. Turto ir įsipareigojimų santykis – aukštas bankrutuojančių ir bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų ir turto santykis rodo, kad bankroto procesas kelionių organizatoriams pradedamas per vėlai, kai įsiskolinimai vidutiniškai 3 kartus viršija balanse nurodytą turto vertę.
8. Turtas – atsižvelgiant į įmonių turto pardavimo rezultatus, tikėtina, kad balansuose nurodoma turto vertė neatitinka turto rinkos vertės arba įmonės turtas siekiant greičiau jį realizuoti parduodamas 4-5 kartus pigiau. Panaši tendencija matoma ne tik kelionių organizavimu, bet ir kita veikla užsiimančių įmonių bankroto ataskaitose – už kitų įmonių parduotą turtą gautos įplaukos sudaro 34 proc. parduoto turto balansinės vertės. Todėl svarstyтина galimybė įmonių bankroto procesų teisiniame reguliavime įtvirtinti privalomą įmonės turto vertinimą.
9. Kreditorių reikalavimų tenkinimas – bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimas iš įmonės lėšų (gautinų sumų iš pirkėjų, parduoto turto bei pajamų, gautų iš veiklos) yra žemas (3 proc.) ir net 4 kartus mažesnis nei vidutinis šalyje bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo rodiklis (15,4 proc.). Tokią tendenciją lemia skirtumai įmonių kreditorių reikalavimų struktūroje: tarp bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių dominuoja III eilės kreditoriai (83 proc.), kurių reikalavimai bankroto procese tenkinami vėliausiai, kai tuo tarpu kita veikla užsiimančių

įmonių kreditorių reikalavimų struktūroje didelę dalį (apie trečdalį) sudaro įkaito turėtojų reikalavimai, kurie tenkinami pirmiausia iš lėšų, gautų pardavus įkeistą įmonės turtą, arba perduodant įkeistą turtą. Kadangi įkaito turėtojų reikalavimų sumos būna didelės, o tokių reikalavimų tenkinimo lygis gana aukštas, vidutinis šalyje bankrutavusių įmonių įkaito turėtojų reikalavimų tenkinimo lygis (apie 40 proc.) nulemia didesnę šalyje bankrutavusių įmonių kreditorių reikalavimų tenkinimo rodiklį (15,4 proc.). Didžiausios kelionių organizatorių įsipareigojimų sumos susidaro III eilės kreditoriams (partneriams, klientams) ir 99,8 proc. jų lieka nepatenkinti. Tikėtina, kad žemą bankrutavusių kelionių organizatorių kreditorių reikalavimų tenkinimo lygį lemia tai, kad bankroto procesas tokioms įmonėms pradedamas per vėlai, kai įmonės turi itin mažai turto arba jo visai neturi. Galima daryti prielaidą, kad tokios įmonės nebūna sukaupusios didelio turto ir veiklą iki bankroto vykdo skolintų bei klientų už paslaugas sumokėtų piniginių lėšų pagrindu arba įmonių turtas iki bankroto proceso inicijavimo būna perleidžiamas kitiems asmenims ar iššvaistomas.